

• نرنڊايڪ //

- نرنڊايڪ به رابھري سايڪو لوژيايي پھرو ھڙي ڏاڏھنر ٿي، ۽ ھو به ڊھرو وونز انيڪي رھفتار ييھ به باوھري نرنڊايڪ رھفتار لھ ٺھنجامي ورڙانڊني ھھستھو ھر ھڪانھو ڊھبيٽ به رھفتار نرنڊايڪ باوھري تھواوي به (ورڙينھر و ۽ ھلام ڏانھو) ھھيھ.
- نرنڊايڪ ڊھلي تھواوي فير بوونھڪاني ٺيھ لھ ريگاي به (ورڙينھر و ۽ ھلام ڏانھو) واتا يھڪ ور ڙينھر لھ ڙينگھي ڊھر ھو ھو ٻو ڊھمار ھ خانھڪاني ميٽسڪمان ڊي پاشان ڊھبيٽھ ۽ ھلام ڏانھو.
- نرنڊايڪ ٺھمھ ناوڊھني به (الافعال المنعكسه) ۽ ھ معروفه به تيوري (S-R)
- ٻو نمونھ (ڪاتيڪ ڊھر زيھڪ لھ ڊھستت ڊھڊيٽ بلا فاصلھ ڊھستت ڊھڪيشيتھو)
- ڊھر زي (S) ----- ڊھست ڪيشانھو (R)
- پھر ڇھڪر ڊار بر يتيھ لھو ھلام ڏانھو ھي پيويست ٻو ٺھم ورڙينھر انھ ڪھ رھفتار تي ايڏا بهر ھم ڊي.
- نرنڊايڪ لھم تيوري باوھري وا يھ پھو ھندي نيوان ورڙينھرو ۽ ھلام ڏانھو ھو بر يتيھ لھ فير بوون.
- نرنڊايڪ تيوري (مھر جايھتي ڪلاسيڪي) پافلوف زياتر روون ڊھڪاتھو ناوي ڊھني به (پھيو ھندي) ٺھلي فير بووني رھفتار يھڪان لھ ريگاي به ستنھو ھي ورڙينھرو ۽ ھلامھو ڊي.

- نم // کاتیک باسی بیرکاری دهکریت (فلان) ماموستا دیتهوه یاد .
- ئەلی ئەم پهیوهندیه که له نیوان دوو ورژینهه زۆرجار ئەبیته هوی فیربوون
- به تایبەت ئەگەر کاریگهری خوشهویستی ماموستاکه یان دهرسهکت لهسهربی ئەوه ئەبیته فیربوون بهلام ئەگەر کاریگهريت لهسهر نهبی نابیته هوی فیربوون.

• تاقی کردنهوهکانی نرندایک

• (کووش و خطا)

- دانانی پشیلەکی برسی له ناو قهفەسیک که تیایدا دهرگهیهکی بچوکی ههبوو به سورجییک داخراوو به ئاسانی دهکرایهوه .
- لهدهرهوی قهفەسهکه خواردن دانراوو تاکه ریگا بو ئەوهی پشیلەکه بتوانی بگات به خواردن کردنهوهی دهرگاکهبوو.
- کاتیک پشیلەکه خواردنهکی بینی ههولی دا بگاته خواردنهکه چهندین ههولی جیا جیای دا بو ئەوهی بگات به خواردنهکه دوای ههولدانیکی زۆر پشیلەکه له قهفەسهکه دهردهچی خواردنهکه دهخوات چهند جار ئەم تاقی کردنهوه دووباره دهکاتهوه له ههر جاریک ژمارهی ههولدان و ههلهکانی تۆمار دهکرد . له داو جار تونی پشیلەکه بهکههترین چرکه بگات به خواردنهکه .

*ياسای فيربوون لای نرندايک

پهکيک له گهوره ترين تيور هکاني شرطی نرندايکه که چهندين تاقي کردنهوهی لهم باره دا نهنجام داوه ، نرندايک دواي ليکولينهوهکاني نهو هوکارو بارودوخانهی که کاریگهريان لهسهر فيربوونی مروّف ههيه شيوهی سي ياسای سههکيدا ناساند

• ياسای نامادهباشی //

• لهم ياسايهدا قوتابی نهبي گهشهی کردبي لهرووی جهستهی و دهروونی و سوژداری تابتوانی فيری چهکهکان بييت.

• نهگه له ههندي لايهنهوه ناماده نه بووبيت فيربوون ماندووکهه و بيزار دهبي ناچار نهبي فيربييت. به باوهري نرندايک نامادهباشی پهيوهسته به دوو شتهوه:-

• توانای کارکردن وچالاکی ههبييت.

• نامادهبی کارکردن وچالاکی ههبييت.

• یاسای اثر //

- ئەم یاسایە ئەو نیشان دەدات لەکاتی تاقیکردنەوەو هالە هەرکاتێک پەيوەندیەکی خۆش و چێژ بەخش لەنیوان ورژینەو وەلامەکه هەبوو بەهێز دەبێت . بەلام ئەگەر پەيوەندیەکه ناخۆشبوو لە نیوان ورژینەو وەلامەکه ئەو پەيوەندیەکه لاواز دابێت و وەلامەکه خامۆش دەبێ

• یاسای تمرین //

- بەپێی ئەم یاسایە چەند دووبارەکردنەوە زیاتر بێ فیروبون زیاتر دەبێ واتا پەيوەندی نیوان ورژینەرەکه و وەلامەکه بەهێز دەبێت . بە پێچەوانەو ئەگەر تکرار و تمرین کەم بوو ئەو پەيوەندی نیوان ورژینەرەکه و وەلامەکه
- لاواز دابێ . ئەمەش دەبێ بە دوو بەش :-

- **بەکار هێنان //** بریتیه له بههیزکردنی پەيوەندی نیوان ورژینەر و وەلام دانەو بەبەکار هێنانی دووبارەکردنەوە .

- **پشت گۆی خستن //** پشت گۆی خستن و دەبێته هۆی لاوازکردنی پەيوەندی نیوان ورژینەر و وەلام دانەو .

• اسکینر

- دواى زانا ثرنڊايڪ هات زور پهيوهست بوو به تيوري ثرنڊايڪ اسکينر به زاناي فيربوونى رهفتار دادهنريت له دهر و نراني پهروهر دهى.خاوهنى تيوري (شرطى وهلامدهره) .
- زانا اسکينر معروفه به نظرهى (S-O-R)
- واتا لهم تيوره اسکينر پرؤسه معرفيهکان پشتگوي ناخات لهوهلام دانهوه واتا اسکينر بيرکردنهوه بر رهفتارى ناوهكى دهست نيشان داکات .
- نم//کاتيک دهرزیهک له دهستان نهدهين زور جار دهست ناکشنينهوه!
- اسکينر نهلى مروف کائى چالاکه دهکرى کونترولى خوى بکات وهلامى بو ههندي شت نهبي نههمش به هوى بوونى (O) واتا (اورگانيسم).

•

• تیۆری اسکینر :

• قویت و تنبه

• اسکینر تقویت دهکات به دوو بهش :-

• مهبهستی اسکینر له تقویت ئەوهیه هەر ورژینەر یک ببیته مایه ی دلخوشت دهبیته بههیز بونی وهلام دوو باره بونهوهی رهفتار

• تقویت مثبت // هەر ورژینەر یک ببیته هوی دل خوشتی دهبیته هوی زیاد بونی فیر بوون

• ئەمهش دهبی به چند بهشیک :-

• اولیه // بریتیه له پیدانی خوړاک به قوتابی

• شرطی // بریتیه له پیدانی پاره یان جایزه

• فعالیت // ریگهدان به منداڵ بهویاریانهی هزی پیدهکات

• معاوضه // گۆرینی شتییک به شتییک تر

- **تقویت منفی** // بریتیه له خۆرزگارکردن لهو رهفتارانهی که دهبیته هۆی نارحهتی زۆر جار ئەمه بهمحروم کردن دهبی لهوشتهی که هزی لیهتی

- **تنبه** // کاتییک روو دهوات که وهلامهکه شتیکی ئهرینی له دۆخهکه لایبات بان شتیکی نهرینی بو زیاد بکات زۆر جار دهبیته هۆی لاوازی رهفتار.

- اسکینر ئەلی بو ئەوهی پاداشت نرخه لهدهست نهدا وهک خۆی لهکات و شوینی خۆی بهکار بی ئەبی پشت بیهستری به

- **فاصله ی زمانی** // واتا ههر رۆژ قوتابی پاداشت نهکری بهلکو رۆژهکهی بگوردری ههتهی یهک جار یا ههفتهی دوو جار وه ههروهها

- **میزانی وهلام دانوه** // واتا قوتابی بزانی اگهر وهلامی تهواوی نهدايهوه ناکری پاداشت بکری بو شتی بچوک.

	تقویت مثبت	
رفتاری داهاتوو	دهرئه انجام	رفتار
پرسیاری باشی زیاد دهبی	ماموستا ستایشی دهکات	قوتابی پرسیریکی باش دهکات

	تقویت منفی	
رفتاری داهاتوو	دهرئه انجام	رفتار
لهکاتی زوی بهبه ردهوامی نه رکهکان نه انجام دهدرئ	ماموستا واز له رهزنگرتن دینی	قوتابی لهکاتی خوی ئهرکی مالهوه جی بهجی دهکا

	تنبیه	
رفتاری داهاتوو	دهرئه انجام	رفتار
قوتابی بهتهواوی قسهی ماموستا نهبری	ماموستا بهزارهکی قوتابی سرزنشت دهکا	قوتابی قسهی ماموستا دهبری

تییینی // لهبیرت بی پاداشت له ههریوو حالهتدا (+ و-) دهرئه انجام رفتار زیاد دهکا بهلام سزاسان رفتار لاواز دهکا

• سەرچاوه //

• <https://vista.ir/m/c/s361v>

• سیف علی اکبر (1395) روانشناسی پرورشی. تهران: انتشارات آگاه 296-300

• د. کریم شریف قرچتانی 2013، سایکولوژیایی پەروەردەیی. سلیمانی

• د. عزالدین احمد 2018، دەرنزانی پەروەردە. ههولێر